

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 1

Februar 1939

37. årgang

Redigert av Det Norske Myrselskaps sekretær, dr. agr. Aasulv Løddesøl

MYRENE I HELGELANDS KYSTDISTRIKTER.

Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.

I.

HELGELAND utgjør søre del av Nordland fylke og strekker seg fra Nord-Trøndelag i sør til Salten i nord, dvs. en strekning på ca. 220 km. Geografisk vil dette si at Helgeland ligger mellom 65° og 67° nordlig bredde og at ca. ¼ av nevnte landområde ligger i den kalde sone. Nordlige polarsirkel ligger som bekjent på 66° 33' 33" nordlig bredde.

Landsdelen Helgeland omfatter i alt 27 herreder foruten lade-stedene Mo, Mosjøen og Brønnøysund, som utgjør egne kommuner. Våre undersøkelser omfatter imidlertid bare kystherredene i Helgeland. Regnet nordfra er følgende 13 herreder med i under-søkelsen: Meløy, Rødøy, Træna, Lurøy, Dønnes, Nordvik, Herøy, Stamnes, Alstahaug, Tjøtta, Vega, Brønnøy og Vik.

I alt har disse herreder ifølge Norges offisielle statistikk et samlet landareal av 3000,10 km² med 30,238 innbyggere, dvs. 10,08 personer pr. km². Dette er altså forholdsvis tett befolkede bygder, idet hele Helgeland regnet under ett bare har 3,26 personer pr. km². Tettest befolket er Stamnes med 48,32 personer pr. km² samt Herøy og Træna med henholdsvis 45,57 og 36,06 personer pr. km². I Stamnes herred ligger imidlertid Sandnessjøen med 1771 innbyggere. Det tynneste befolkede kystherred i Helgeland er Rødøy med 4,36 personer pr. km². Av befolkningen bor i alt 19,917 personer eller 68 % på øyer. De største øyer er Lurøy, Alderen, Meløy og Åmnøy i Nord-Helgeland og Vega, Alsten og Dønna i Sør-Helgeland. Flest innbyggere har Alsten med 3183 hjemmehørende personer. For øvrig er befolkningen for en stor del samlet i fiskevær, om ikke i så utpreget grad som f. eks. i Lofoten. Kyststrekningens eneste ladested — Brønnøysund — har 1255 innbyggere.

Fjellgrunnen består mest av granitt og sterkt omvandlede sedimentære bergarter.*) Granitten danner som regel høge gjenstående fjellpartier. Den er helst lysegrå eller rødlig av farge og viser ofte tydelig benking. De største granittområder på fastlandet har en mellom Melfjorden og Sjona og i den nordlige del av Meløy og den sydlige del av Tjøtta herreder. Av de større øyer består Meløy, Amnøy, Røddøy, Gjerøy, Renga, Rang Sundøy, Nesøy, øyene i Træna herred samt Alderen, Skorpen og Havnøy vesentlig av granitt. Av denne bergart er videre det sydlige av Vega, midtpartiet av Alsten (De syv søstre) samt en del av Dønna og Hestmannøy med flere øyer dannet. Granitten er tungt forvitrelig og landskapet hvor den optrer, er som oftest goldt av utseende.

Av andre eruptivbergarter er gabbro, olivinsten og serpentin de viktigste og finnes i små kupper innen granitt- og skiferfeltene.

De omvandlede kambro-siluriske bergarter består mest av gneis (rød eller grålig), glimmerskifer og krystallinsk kalkstein (marmor). Gneis har en som regel på grensen mellom granittfeltene og skiferavdelingen eller hvor sistnevnte er sterkt gjennomsluttet av granittganger. Også denne bergart er tungt forvitrelig og danner gjenstående fjellpartier. De største gneisområder har en omkring Melfjorden og Glomfjorden samt på øyene Dønna, Løkta, Tomma, Lovunden og Hestmannøy.

Glimmerskifer danner berggrunnen over det meste av Helgelandskystens lavland. Mellom Lurøy og Vega er således et eneste stort glimmerskiferområde med mektige innleiringer av kalkstein. Også utenom dette område finnes store kalksteinforekomster, eksempelvis omkring Storglomvannet i Meløy. Skiferbergartene forvitrer lett og danner en næringsrik og kalkholdig jordbunn.

Små forekomster av konglomerat har en på Blomsøy, i Skålvær, på det nordlige av Vega og flere andre steder.

Av malmforekomster finnes en hel del. Ved flere av disse har vært forsøksdrift, og enkelte er så rikholdige at de skulle betinge lønnsom drift.

De løse jordlag består for største delen av steddannet forvittringsjord, havavleiringer og myrjord**). Dessuten finnes litt morene- og skredjord samt flyvesand. De sedimentære jordarter inneholder i de midtre herreder til dels meget kalksand. Ofte danner kalksanden undergrunnen i myrene eller den optrer ren i dagen.

Den marine grense markeres på flere steder ved tydelige strandlinjer og ligger i omkring 100 meters høgd, noe høyere inne i fjordene og lavere ute på øyene. Under den marine grense finnes

*) Ref. N. G. U.s skrifter nr. 29, 37, 62, 80 og 125.

***) Jordsmonnet på øyene Dønna, Løkta, Tomma, Hugla og Handnesøya er beskrevet av Rickard Juul i Jordbunnsbeskrivelse nr. 6, hvortil henvises.

ofte terrasser og strandvoller. Da forvittringsjorda som regel er grunn, er det nesten utelukkende de marine avleiringer og myrene som er brukt og skikket til kulturjord.

Topografi. Helgelandskysten ligger ut mot Norskehavet, men med et belte av øyer, holmer og skjær som er fra 40 til 50 km bredt. Her er således en lun dampskipslei innenfor skjærgården. De ytterste bebodde øyer mot nordvest er Myken og Træna. Lenger sør er en rekke fiskevær på tallrike lave holmer som på avstand ofte er skjult under horisonten. På de større øyer er oftest høge fjell. De høyeste har en på Alsten, hvor De syv søstre når opp til 1066 m.

Fastlandet består for det meste av fjell. De største høgder har en lengst nord i Meløy og Røddøy herreder, — hvor Snetind og Helgelandsbukken rager opp til henholdsvis 1599 og 1454 m o. h. Her ligger Svartisen som når opp til 1600 m høgde. Armer av Svartisen når nesten ned til havets overflate ved bunnen av Holandsfjorden og Nordfjorden. Denne Norges nest største isbre og de mange eien-dommelige fjellformasjoner gjør Helgelandskysten meget skattet som turiststed. En har jo her både Torghatten, De syv søstre, Dønnmannen, Hestmannen og Røddøyløva og dessuten Træna og Lovunden, som rager høgt til værs langt ute i åpne havet.

Langs Helgelandskysten finnes det tallrike huler (grotter) i fjellet. Beliggenheten av disse huler er mellom det nåværende havnivå og til vel hundre meters høgde. Særlig tallrike er disse huler i Nord-Helgeland, og da først og fremst i Træna hvor man på Sanna har i alt 7 større grotter. Den dypeste går ca. 200 m inn i fjellet.

Fra et hurtigruteskip får en inntrykk av at Helgelandskysten er temmelig ufruktbar og at den består nesten bare av snaufjell. Inn imellom de værslitte og blankpolerte fjellpartier slynger seg imidlertid mange og lange fjorder som ofte har en ganske bred strandflate med mange eid og daler imellom. Utover de hundrer av øyer finnes det også betydelige flater dekket med løsmateriale.

Kyststrekningen har et meget dårlig utviklet veinett, men den sjøverts forbindelse må sies å være god, idet «hurtigruten» har en rekke anløpssteder. Den lokale skipstrafikk må også som regel betegnes som tilfredsstillende. I de siste år har veibyggingen tatt sterkt oppsving, og Nordlandsbana er snart ferdig fram til Mosjøen. At jernbanen vil få stor betydning også for de ytre kystdistrikter er utvilsomt.

Myrinventeringer på Helgeland.

Det norske myrselskap påbegynte våren 1937 systematiske undersøkelser av myrene innen Helgelands kystdistrikter. Planen gikk ut på å undersøke samtlige kystherreder fra og med Meløy i nord til grensen mot Nord-Trøndelag i sør. Foruten oppgaver over myrrealer og myrtyper knytter det seg i nevnte distrikt særlige interesser til brenntorvmyrene, da flere kystherreder på Helgeland er meget van-

Tabell 1.

Sammendrag over myrarealer m. m. i Helgelands kystherreder.

Herred	Land- areal i km ²	Folkemengde		Myrareal i dekar		
		I alt	Pr. km ²	I alt	Pr. 100 dekar land- areal	Pr. inn- bygger
1	2	3	4	5	6	7
Meløy	807,78	4,682	5,72	10,870	1,33	2,32
Rødøy	677,57	2,952	4,36	6,300	0,93	2,13
Træna	17,32	625	36,06	70	0,40	0,11
Lurøy	264,30	2,665	10,08	3,665	1,39	1,38
Dønnes	84,48	1,493	17,67	4,160	4,92	2,79
Nordvik	111,91	1,507	12,57	6,540	5,84	4,34
Herøy	58,15	2,650	45,57	1,805	3,10	0,68
Stamnes	44,70	2,160	48,32	2,415	5,40	1,12
Alstahaug	91,62	1,569	17,13	5,280	5,76	3,37
Tjøtta	328,78	2,205	6,71	9,245	2,81	4,19
Vega	143,97	2,414	16,76	5,210	3,54	2,16
Brønnøy	143,01	2,803	19,60	6,320	4,35	2,26
Vik	226,42	2,513	11,10	5,730	2,46	2,28
Sum	3,000,10	30,238		67,610		
Gjennomsnitt			10,08		2,25	2,24

skelig stilt når det gjelder brennselsforsyningen.*) I løpet av sommeren 1937 ble undersøkt i alt 10 av Helgelands 13 kystherreder, nemlig alle herreder på strekningen Meløy—Tjøtta. De øvrige 3 kystherreder, Vega, Brønnøy og Vik, ble undersøkt sommeren 1938. Markarbeidet er utført av utskiftingskandidat Hovde.***) Undersøkelsen er muligjort ved hjelp av bidrag fra A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond.

Kart over det undersøkte område er utarbeidet i 5 blad, vesentlig på grunnlag av N. G. O.s gradavdelingskarter i målestokk 1 : 100,000. Kartblad I og II omfatter henholdsvis Meløy og Rødøy herreder, kartblad III omfatter Lurøy og Træna herreder, kartblad IV omfatter herredene Dønnes, Nordvik, Herøy, Stamnes, Alstahaug og Tjøtta, og

*) Kfr. Aasulv Løddesøl: «Jordødeleggelsen ved torvstikning i våre kystbygder» (Medd. fra Det norske myrselskap nr. 2, 1936).

**) Tidligere har enkelte av myrselskapets funksjonærer (Thaulow, Wicklund, Skarstein og Hagerup) foretatt mer spredte undersøkelser og befaringer av en del myrer i Meløy, Stamnes, Tjøtta, Nordvik og Vik herreder, men ingen av disse undersøkelser er publisert.

Tabell 2.

Myrarealets fordeling på forskjellige myrtyper.

Herred	Lyngrik mosemyr		Grasrik mosemyr		Grasmyr		Lyngmyr		Bjørkeskogmyr	
	dekar	%	dekar	%	dekar	%	dekar	%	dekar	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Meløy	490	5	2,900	27	6,360	58	1,120	10	—	—
Rødøy	430	7	1,050	17	4,670	74	150	2	—	—
Træna	15	22	—	—	50	71	5	7	—	—
Lurøy	200	5	805	22	2,570	70	90	3	—	—
Dønnes	835	20	725	17	2,500	60	100	3	—	—
Nordvik	1,135	17	1,845	28	2,860	44	700	11	—	—
Herøy	155	9	1,410	78	50	3	190	10	—	—
Stamnes	—	—	420	17	1,875	78	—	—	120	5
Alstahaug	210	4	720	14	3,930	74	—	—	420	8
Tjøtta	230	2	1,675	18	7,340	79	—	—	—	—
Vega	150	3	2,460	47	2,600	50	—	—	—	—
Brønnøy	—	—	2,950	47	3,370	53	—	—	—	—
Vik	—	—	3,670	64	2,060	36	—	—	—	—
Sum	3,850		20,630		40,235		2,355		540	
Gjennomsnitt		5,7		30,5		59,5		3,5		0,8

kartblad V herredene Vega, Brønnøy og Vik. Mange av myrene i disse kystherreder er små. Det er derfor vanskelig å få noen tydelig oversikt over myrtyper o. l. innen de enkelte myrer i den gjengivelse av kartene (mst. 1 : 400,000) som her er tatt med.

Myrarealet i de undersøkte herreder utgjør i alt 67,610 dekar, det vil si 2,25 % av landarealet (jfr. tabell 1). Utregnet pr. innbygger blir det 2,24 dekar myr. Dette er således et forholdsvis myrfattig strøk av landet. Særlig er Træna herred fattig på myrer, med bare 0,40 % myr av landarealet og 0,11 dekar myr pr. innbygger.

Myrtyper. Innen området er utskilt 5 forskjellige myrtyper (jfr. Gunnar Holmsen, N. G. U. nr. 99, 1923), nemlig lyngrik mosemyr, grasrik mosemyr, grasmyr, lyngmyr og bjørkeskogmyr. De tre førstnevnte myrtyper likner på de tilsvarende typer i Vesterålen og Lofoten (beskrevet i dette tidsskrift nr. 2 1935, nr. 4 og 6 1936, og nr. 1 1937), idet karakterplantene stort sett er de samme. Dog ser det ut som om de mer krevende plantearter er rikere representert på Helgelandsmyrene enn på myrene lenger nord. Dette gjelder særlig for grasmyrene og de grasrike mosemyrer.

Tabell 3.

Analyser av jord

Kart- blad	Merke på kartet	Prøven uttatt fra	Volum- vekt (tørr- stoff pr. 1) gram	pH- verdi
		<i>Grasmyrer:</i>		
I	P. 49	I Mosvollidalen, Meløy	435	5,58
"	P. 47	Øst for Halså, Meløy	136	5,55
III	P. 45	Vest for Korsviken, Lurøy	153	4,89
"	P. 42	Sør for Silavannet, Lurøy	141	4,13
IV	P. 13	Mellom Våg og Glein, Dønnes	158	5,96
"	P. 14	Vest for Horn, Dønnes	160	5,37
"	P. 9	Nord for Hestad, Nordvik	140	4,82
"	P. 10	Nordligst i Straumamyrene, Nordvik	127	5,17
"	P. 1	På Innerengen, Herøy	148	6,43
"	P. 20	På Ny Jord's felt, Stamnes	232	5,67
"	P. 16	Midt mellom Stokka og Dalen, Alstahaug	160	5,18
"	P. 17	Øst for Myrvold, Alstahaug	146	5,39
"	P. 18	Mellem Søvik og Bellsvåg, Alstahaug	151	5,36
"	P. 21	Nordvest for Hamnes, Alstahaug	144	5,50
"	P. 22	Midt på Jystadmyra, Tjøtta	216	4,44
"	P. 23	Midt på Åkvikmyra, Tjøtta	222	4,44
V	P. 51	På Skjeggemoen, Vega	150	4,63
"	P. 53	På bureisingsbruket Bergås, Vega	178	5,53
"	P. 54	Ca. 1,5 km sør for Mo, Brønnøy	134	5,67
"	P. 56	Ca. 1 km nordvest for Skille, Brønnøy	141	5,46
"	P. 58	Ca. 2 km vest for Skåren, Brønnøy	147	5,06
"	P. 59	Øst for Vollan, Vik	103	5,13
		<i>Grasrike mosemyrer:</i>		
I	P. 50	Ca. 1,5 km øst for Reipå, Meløy	137	5,23
"	P. 48	På vestsiden av Meløya, Meløy	148	4,44
II	P. 46	Vest for Sleipnes, Rødøy	85	4,25
III	P. 43	På Solheim, Konsvik, Lurøy	144	4,53
"	P. 41	På Alderen, Lurøy	162	4,35
IV	P. 4	Midt på Salmyra, Herøy	91	4,52
"	P. 5	Midt på Sør-Herøy, Herøy	131	6,01
"	P. 19	Øst for Belsvåg, Alstahaug	68	4,72
V	P. 52	På J. O. Markens bruk, Vega	143	4,28
"	P. 55	Sør for Trælvik, Brønnøy	116	6,06
"	P. 57	Ca. 1 km sørvest for Skårken, Brønnøy	124	4,80
"	P. 60	I Grøttembotn, Vik	93	4,73
"	P. 61	Mitt på Ånvikmyra, Vik	82	5,10
"	P. 62	På Hjelmsetmyra, Vik	97	4,68
		<i>Lyngrike mosemyrer:</i>		
III	P. 44	På Husøya, Træna	147	4,75
IV	P. 12	Midt på Straumamyrene, Nordvik	131	4,33
"	P. 15	Øst for Stokka, Alstahaug	197	4,00

prøver fra Helgeland.

I vassfri jord			Pr. dekar til 20 cm dyp		Merknader		
Aske o/o	N o/o	CaO o/o	N kg.	CaO kg	Formuldingsgrad	Dybde i m	Under- grunn
80,79	0,67	0,30	586	260	Vel formuldet	0,6	Sand
10,25	1,40	1,10	376	298	Vel formuldet	0,6	Grus
4,16	2,42	0,84	780	258	Vel formuldet	1,0	Leirgrus
6,28	2,66	0,08	749	21	Vel formuldet	0,7	Sand og stein
9,80	3,26	2,95	1026	929	Noenlunde vel formuldet	0,7	Leirmergel
6,95	2,58	0,58	824	185	Vel formuldet	0,3	Leirsand
5,10	2,72	0,24	760	68	Vel formuldet	1,1	Sand
8,98	2,91	0,46	740	116	Noenlunde vel formuldet	1,4	Grus
13,39	2,67	4,41	791	1309	Noenlunde vel formuldet	0,4	Kalksand
60,31	1,49	0,69	692	318	Vel formuldet	0,6	Sand
13,03	1,86	1,43	595	458	Vel formuldet	0,3	Blåleire
6,81	2,23	1,69	652	495	Vel formuldet	0,5	Sandbl. leire
7,94	3,16	1,46	958	443	Noenlunde vel formuldet	1,4	Leirgrus
5,68	2,91	1,27	835	365	Noenlunde vel formuldet	0,6	Sand
4,82	1,82	0,56	787	244	Vel formuldet	0,6	Sand
18,45	1,86	0,30	823	134	Vel formuldet	0,3	Grus
10,41	2,96	0,07	890	22	Vel formuldet	0,5	Sand
10,29	2,84	5,07	1010	1802	Vel formuldet	1,3	Grus
7,73	2,95	1,65	791	442	Noenlunde vel formuldet	0,4	Sand
6,38	2,97	1,51	835	425	Noenlunde vel formuldet	1,0	Sand
5,57	3,21	1,04	942	304	Noenlunde vel formuldet	0,6	Leirsand
3,98	2,49	0,92	514	190	Svakt formuldet	1,5	Sand
6,91	2,38	1,11	651	304	Vel formuldet	0,8	Sand
3,15	1,70	0,33	504	98	Noenlunde vel formuldet	0,6	Sand
2,47	1,20	0,41	205	70	Svakt formuldet	0,7	Kalksand
3,24	1,59	0,40	457	116	Vel formuldet	1,2	Leire
5,42	2,01	0,14	654	45	Noenlunde vel formuldet	0,5	Grus
4,51	1,10	0,56	200	101	Svakt formuldet	0,8	Grus, fjell
5,53	2,59	2,65	676	693	Noenlunde vel formuldet	0,6	Kalksand
6,02	2,08	0,31	281	41	Noenlunde vel formuldet	0,7	Sand
2,11	1,72	0,17	491	47	Noenlunde vel formuldet	1,0	Sand
5,69	2,63	2,06	610	478	Noenlunde vel formuldet	0,8	Leirmergel
4,57	2,65	0,35	685	87	Vel formuldet	1,4	Grus
2,75	2,05	0,36	380	67	Noenlunde vel formuldet	1,0	Grus
4,40	1,62	0,76	266	125	Noenlunde vel formuldet	1,2	Leirsand
2,82	1,85	0,20	358	38	Svakt formuldet	1,0	Sand
2,60	1,48	0,32	435	93	Svakt formuldet	1,1	Grus
4,13	1,72	0,43	451	112	Noenlunde vel formuldet	3,2	Grus
4,92	1,33	0,19	522	74	Vel formuldet	1,2	Sand

Tabell 4.

Myrenes beliggenhet i forhold til høgd over havet.

Herred	Høgd over havet i m		
	0—30	30—60	60—200
	Areal i dekar		
Meløy	4,590	3,740	2,540
Rødøy	3,620	2,280	400
Træna	70	—	—
Lurøy	2,095	770	800
Dønnes	4,080	80	—
Nordvik	5,010	560	970
Herøy	1,790	10	5
Stamnes	220	1,675	520
Alstahaug	2,830	2,270	180
Tjøtta	1,495	7,380	370
Vega	4,610	600	—
Brønnøy	5,790	300	230
Vik	2,540	2,700	490
Sum	38,740	22,365	6,505
%	57,3	33,1	9,6

Arealfordelingen av de forskjellige myrtyper framgår av tabell 2. Grasmyrene er her dominerende med 59,5 % av myrarealet. De grasrike mosemyrer utgjør 30,5 %, mens de lyngrike mosemyrer kommer helt i bakgrunnen med bare 5,7 %. Lyngmyrene er det vanskelig å bestemme grensene for, da dybden som regel er liten og følgelig går myrene suksessivt over i lyngkledd fastmark. Det areal der er utskilt som lyngmyr utgjør 3,5 % av myrarealet. Bjørkeskogmyr finnes bare i de to herreder som ligger mest innesluttet av fjell, nemlig Stamnes og Alstahaug. Det skal for øvrig bemerkes at enkelte grasmyrpartier har spredte bevoksninger av forskjellige treslag uten at de derfor er utskilt som skogmyr.

Kjemiske analyser. En rekke analyser av jordprøver fra de forskjellige myrtyper er referert i tabell 3. Alle prøver skriver seg fra de øverste 20 cm i myra. Samtlige analyser er utført ved Statens landbrukskjemiske kontrollstasjon i Trondheim.

Fra grasmyrer er i alt uttatt 22 såkalte dyrkingsprøver. Disse viser en ganske høg volumvekt, idet gjennomsnittet utgjør 169 gram tørrstoff pr. liter. Et par prøver, nemlig P. 20 og P. 49, har imidlertid så stort askeinnhold at de muligens ikke bør regnes med i gjennom-

Tabell 5.

**Oversikt over myrenes dybde og undergrunn
i Helgelands kysterreder.**

Herred	Gjennomsnittsdybde				Undergrunn bestående av				
	<1/2 m	1/2-1 m	1-2 m	> 2 m	Grus	Sand	Leire	Kalksand	Fjell
Meløy . . .	1,080	8,470	1,320	—	5,090	5,530	150	—	100
Rødøy . . .	190	5,110	1,000	—	1,200	4,500	30	420	150
Træna . . .	25	45	—	—	30	20	—	—	20
Lurøy . . .	570	1,335	1,745	15	1,450	1,745	60	10	400
Dønnes . . .	1,700	695	1,755	10	860	1,500	1,430	320	50
Nordvik . . .	1,655	2,560	2,270	55	2,490	1,400	450	900	1,300
Herøy . . .	625	750	430	—	85	120	10	900	690
Stamnes . . .	1,950	380	85	—	200	2,175	40	—	—
Alstahaug . . .	3,690	1,120	470	—	130	3,400	1,600	150	—
Tjøtta . . .	5,040	2,430	1,775	—	4,010	3,915	1,120	150	50
Vega . . .	3,690	1,000	500	20	1,870	2,990	—	200	150
Brønnøy . . .	1,290	4,010	970	50	3,420	2,330	400	120	50
Vik	550	1,220	3,760	200	2,450	2,680	600	—	—
Sum	22,055	29,125	16,080	350	23,285	32,305	5,890	3,170	2,960
%	32,6	43,1	23,8	0,5	34,4	47,8	8,7	4,7	4,4

snittet. I så fall blir prøvenes gjennomsnittlige volumvekt 153 gram. Prøvenes surhetsgrad (pH-verdi) varierer mellom 4,13 og 6,43. For de fleste prøvers vedkommende er pH-verdien over 5, og 8 prøver har pH-verdi over 5,5. Bare 6 prøver viser pH-verdi under 5,0 og kan kalles sterkt sure. Askeinnholdet er høgt, gjennomsnittet for alle 22 prøver er 13,97 %. Ved å se bort fra de to unormalt askerike prøver utgjør gjennomsnittet allikevel 8,32 %. Også kvelstoffinnholdet er bra (2,46 % i gjennomsnitt) og forholdsvis jevnt for samtlige prøver. I gjennomsnitt for alle prøver fra grasmyr er kvelstoffinnholdet 771 kg pr. dekar til 20 cm dyp. Kalkinnholdet derimot veksler ganske meget. Ser en bort fra et par meget kalkrike prøver (P. 1 og P. 53) utgjør innholdet av CaO gjennomsnittlig 0,96 %. Innholdet pr. dekar til 20 cm dyp veksler fra 21 til 1802 kg pr. dekar.

Mosemyrene (17 prøver) har gjennomgående atskillig lavere volumvekt og askeinnhold, og stort sett gjelder dette også kvelstoff- og kalkinnholdet. Volumvekten er eksempelvis 117 gr i gjennomsnitt, askeinnholdet 4,19 %, kvelstoffinnholdet 1,86 % og kalkinnholdet 0,60 %. Pr. dekar til 20 cm dyp er innholdet av kvelstoff og kalk henholdsvis 460 og 152 kg i gjennomsnitt. Mosemyrene er gjennom-

Tabell 6.

Myrarealets mulige utnyttelse i kystherredene på Helgeland.

Herred	Myrareal i dekar						
	I alt	Brenn- torvmyr	Beite (ev. skog)	Overveiende dyrkingsmyr			
				I alt	God og noen- lunde god	Mindre god	Dårlig
Meløy . . .	10,870	1,179	980	8,711	4,360	4,271	80
Rødøy . . .	6,300	1,125	400	4,775	140	4,575	60
Træna . . .	70	—	70	—	—	—	—
Lurøy . . .	3,665	527	270	2,868	450	2,378	40
Dønnes . . .	4,160	800	1,540	1,820	1,600	220	—
Nordvik . . .	6,540	1,110	1,330	4,100	790	3,310	—
Herøy . . .	1,805	462	590	753	50	623	80
Stamnes . . .	2,415	280	195	1,940	1,575	365	—
Alstahaug . . .	5,280	770	150	4,360	3,560	800	—
Tjøtta . . .	9,245	1,155	770	7,320	1,280	5,910	130
Vega . . .	5,210	2,042	—	3,168	1,340	1,828	—
Brønnøy . . .	6,320	1,190	290	4,840	3,000	1,800	40
Vik . . .	5,730	2,500	490	2,740	1,640	1,100	—
Sum	67,610	13,140	7,075	47,395	19,785	27,180	430

gående noe surere enn grasmyrene, skjønt også for disse myrer svinger pH-verdiene nokså meget.

Myrenes beliggenhet i forhold til høyden over havet er meddelt i tabell 4. Som man vil se ligger over halvparten av myrene i mindre enn 30 m h. o. h. og bare ca. 10 % ligger over 60 meter. Dette betyr meget for myrenes verdi som dyrkingsjord, idet vekstbetingelsene så nær ut mot havet avtar sterkt med stigende høgd. I over 100 m høgd bør man nødig gå i gang med å anlegge nye bruk. Over den nevnte høgd (100 m) ligger for øvrig bare ca. 1000 dekar myr innen det område som her behandles.

I tabell 5 er satt opp en oversikt over myrenes dybdeforhold og over undergrunnens art. Vi ser av tabellen at myrene for det meste er grunne, ca. 75 % av arealet har en gjennomsnittsdypde på mindre enn 1 m. Bare i Vik herred er myrer på over 1 m dominerende.

Undergrunnen består av sand og grus på over 80 % av arealet. Leirundergrunn (mergel) finnes særlig i Dønnes, Alstahaug og Tjøtta herreder. Interessant er det at hele ca. 4000 dekar eller 4,7 % av myrarealet kviler på kalksand. Svært ofte består undergrunnen av utvasket kvartssand (flyvesand).

Tabell 7.

Analyser av kalksandprøver fra Helgelands kystherreder.

Merke på kartet	Prøvested	Hekto-liter-vekt kg	I vassfri kalksand		Pr. hl		Merknader
			CaO 0/0	CaCO ₃ 0/0	CaO kg	CaCO ₃ kg	
S. 1	Innerengen, Nord-Herøy	108,4	44,3	79,1	48,0	85,7	På land
S. 2	Breistrand, Nordvik .	99,7	41,2	73,6	41,1	73,3	" "
S. 3	Sørøyvågen, Dønnes .	111,0	38,0	67,9	42,2	75,3	" "
S. 4	Ved Stokka, Alstahaug	124,5	36,0	64,4	44,9	80,1	" "
S. 5	Tjøtta, Tjøtta	105,2	47,0	83,9	49,4	88,3	" "
S. 10	Hestmannøy, Rødøy .	113,4	45,5	81,2	51,6	92,1	" "
S. 11	Sleipnes, Rødøy . . .	115,3	48,5	86,6	55,9	99,9	Undermyr
S. 12	Meløya, Meløy . . .	105,1	49,3	88,1	51,8	92,6	På land
S. 13	Kolstad, Vega	116,5	36,8	65,8	42,9	76,6	" "
S. 14	Kolstad, Vega	111,0	41,3	73,8	45,9	81,9	" "
S. 15	Gladstad, Vega . . .	138,5	35,1	62,7	48,6	86,9	" "
S. 16	Mo, Brønnøy	96,0	48,5	86,6	46,6	83,2	" "
S. 17	Våg, Vik	127,0	32,2	57,4	40,8	72,9	" "

Ifølge tabell 1 utgjør det samlede myrareal i disse 13 herreder 67,610 dekar. Av dette areal er 13,140 dekar brenntorvmyr som kan eller bør avtorves. Det myrareal som i første omgang er disponibelt for kultur av en eller annen slags utgjør således 47,395 dekar (tabell 6).

I tabell 6 har vi forsøkt å foreta en klassifikasjon av dyrkingsmyrene etter deres dyrkingsverd (jfr. Medd. fra D. N. M. nr. 2, 1935).

Til god eller noenlunde god dyrkingsmyr er henført alle myrer av dyrkingsverd bedre enn 3. Som type på en god dyrkingsmyr kan vi nevne nordøstre del av Straumamarkmyrene i Nordvik herred (fig. 1). Mindre god dyrkingsmyr vil si myrer som er gitt dyrkingsverd 4. Myrer med dyrkingsverd lik eller dårligere enn 4 anser vi for lite skikket til opdyrking. Den sistnevnte klasse utgjør som vi ser et ganske ubetydelig areal. Det grunner seg først og fremst på at man langs Helgelandskysten har lite av den dårlige myrtype, lyngrik mosemyr. Dessuten er det først og fremst denne myrtype som bør avtorves før den dyrkes.

Av god og noenlunde god dyrkingsmyr har vi i alt ca. 20,000 dekar. Meløy, Alstahaug og Brønnøy herreder dominerer her. Av mindre god dyrkingsmyr er det i alt ca. 27,000 dekar. Tjøtta herred kommer her som en god nr. 1. Det er jo først og fremst grasmyrene som danner de gode dyrkingsmyrer, men også andre faktorer spiller inn.

Tabell 8.

Sammendrag vedkommende brenntorvmasser.

Herred	Myrer med brenntorv		Brenntorvmasse i m ³ (råtorv)		
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar	I alt	God (H ₆ —H ₇)	Dårlig (H ₅ —H ₆)
Meløy	8,810	1,179	1,150,000	779,000	371,000
Rødøy	5,810	1,125	1,160,000	940,000	220,000
Træna	—	—	—	—	—
Lurøy	3,615	527	452,000	417,000	35,000
Dønnes	3,840	800	555,500	290,500	265,000
Nordvik	4,426	1,110	839,000	481,000	358,000
Herøy	802	462	165,500	15,000	150,500
Stamnes	660	280	150,000	150,000	—
Alstahaug	3,950	770	610,000	550,000	60,000
Tjøtta	7,725	1,155	1,071,500	1,011,500	60,000
Vega	4,603	2,042	1,944,500	1,244,500	700,000
Brønnøy	4,270	1,190	1,010,000	495,000	515,000
Vik	4,700	2,500	2,610,000	2,050,000	560,000
Sum	53,211	13,140	11,718,000	8,423,500	3,294,500

Innen de fleste herreder langs Helgelandskysten finnes betydelige kalksandforekomster så vel på land som i fjæra og på grunt vann. Fra noen av de viktigste og lettest tilgjengelige er tatt prøver til bestemmelse av kalkinnholdet (tabell 7). Analysene viser at samtlige prøver er kalkrike. Det er således i de fleste tilfelle en lett og billig sak å rette på myrenes kalkmangel ved påføring av kalksand.

Som nevnt foran har vi også undersøkt myrenes innhold av brenntorv. En oversikt over brenntorvmengden i de forskjellige herreder finnes i tabell 8. Disse opgaver, der må opfattes som tilnærmede, omfatter bare den torv som vi mener kan fjernes uten skade for jordsmonnet. Fig. 2 viser en slik myr fra Vik herred. I enkelte herreder, som f. eks. Herøy og Nordvik, stikkes nu torv på enkelte myrer som vi finner det helt uforsvarlig å avtorve. Også i deler av andre herreder foregår det skadelig torvstikking.

Det fremgår av tabell 8 at det i alt finnes ca. 11,7 mill. m³ råtorv innen det undersøkte område, og herav er ca. 8,4 mill. m³ karakterisert som god brenntorv (fortorvingsgrad fra H₆ til H₇). I tabell 9 er tatt med analyser av en del brenntorvprøver som viser at gjennomgående har torven høy volumvekt, god sammenholdsgrad, lavt til midlere askeinnhold og tilfredsstillende brennverdi.

Tabell 9.

Analyser av brenntorvprøver fra Helgeland.

Kart- blad	Prøver fra	Volum- vekt	Sam- men- holds- grad	Aske i vass- fri torv 0/0	Brennverdi i kalorier	
					I vass- fri torv	I torv med 25 ⁰ 0 vann
I	Mosvollmyra, Meløy	833	1	6,51	5,265	3,583
III	Langmyra, Lurøy	634	2 +	7,44	5,292	3,605
IV	Vannvedøya, Nordvik	383	2 -	2,81	5,222	3,543
„	Hestmarken, Nordvik	497	2	2,15	5,096	3,446
„	Straumamarken, Nordvik	927	1,5	6,19	5,236	3,560
„	Brannsåmyra, Herøy	924	1,5	3,63	5,488	3,843
„	Kvikkleira, Herøy	543	2	3,95	5,530	3,776
„	Varøya, Herøy	1,035	1	3,74	5,670	3,881
„	Myr s. f. Husmo, Stamnes	700	1	5,36	5,045	3,415
„	Jystad- og Åkvikmyrene, Tjøtta	559	1,5	3,17	5,472	3,730
Gjennomsnitt		704		4,50	5,332	3,628

Av egentlige strøtorvmyrer finnes det få i denne landsdel. Ofte er dog brenntorven dekket av et moselag som er lite omdannet, men som regel har dette lag liten mektighet.

I en oversiktstabell som vi har utarbeidet og som finnes i myrselskapets arkiv, har vi samlet alle viktige data vedkommende de undersøkte myrer innen kystherredene på Helgeland (tabell 10). Denne tabell omfatter i alt 268 myrer eller myrområder. Av plasshensyn vil ikke denne tabell bli tatt med her. Derimot vil det under omtalen av myrene i de enkelte herreder bli tatt inn en oversiktstabell over herredenes litt større brenntorvmyrer, idet brenntorvmyrene her spiller en særlig stor rolle.

I det følgende vil bli meddelt noen data om de viktigste myrer innen de enkelte herreder. Denne oversikt har for såvidt liten almen interesse, men for de lokale myndigheter, særlig jordstyrene, har det sin betydning å få en del holdepunkter til bedømmelse av myrenes kvalitet og utnyttelse.

I. Myrene i Meløy herred.

Meløy herred (kartblad I) er det nordligste og største av kystherredene i Helgeland med et landareal av 807,87 km². Av herredets 4682 innbyggere bor 3427 på fastlandet og resten på øyene. På fastlandet er det mest høg fjell med store isbreer (Svartisen) hvor flere elver har sitt utspring. Mellom fjellene er det daler med en del myr

Tabell 10.

Oversiktstabell vedkommende

Myras			Myrtype og areal i dekar					I alt
Nr.	Navn eller beliggenhet	H. o. h. m	Mosemyr		Grasmyr	Lyngmyr	Bjørkeskogmyr	
			Lyngrik	Grasrik				

og fastmarksjord. I nordre del av herredet omkring Reipå er forresten en større slette på flere tusen dekar myr og fastmark. Også øyene har store fjellpartier, men her finnes også en del myrer, særlig på Meløya.

Herredets samlede myrareal er 10,870 dekar. Herav ligger vel 9000 dekar på fastlandet og resten på øyene.

Av det samlede myrareal er 58 % grasmyr, 27 % grasrik mosemyr, 10 % lyngmyr og 5 % lyngrik mosemyr.

Av myrene inneholder ifølge våre undersøkelser 1179 dekar brenntorv av noe forskjellig mektighet og kvalitet. Den effektive brenn-

Tabell 11.

Oversikt over brenntorvmyrer i Meløy herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjennomsnittsdybde i m	Brenntorvlagets midlere tykkelse m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
Tølløkmyra	570	15	1,5	1,0	15,000	Sand	H 5-6
Sydøst for Halså	1,110	100	1,5	1,0	100,000	Sand	H 5-6
Omkring Småvannet	1,780	40	1,0	0,5	20,000	Grus	H 6-7
Øst for Venset	360	6	1,5	1,0	6,000	Sand	H 5-6
På Grønøy	360	10	1,3	0,5	5,000	Grus	H 6
På Meløya	660	200	1,5	1,0	200,000	Sand	H 6-7
I Mosvollidalen	760	100	1,3	1,0	100,000	Sand	H 6
I Neverdalen	610	400	1,3	1,0	400,000	Sand	H 6-7
I Spilderdalen	200	30	1,7	1,0	30,000	Grus	H 6
Øst for Reipå	2,080	250	1,5	1,0	250,000	Sand	H 5-6
På øyene Støtt og Svenningen	130	20	1,3	1,0	20,000	Grus	H 6
På Teksmona	170	4	0,8	0,5	2,000	Grus	H 6
I Glomfjord	20	4	1,0	0,5	2,000	Grus	H 6
Sum for Meløy	8,810	1,179			1,150,000		

myrene i Helgelands kystdistrikter.

Dybde i m	Undergrunn	Utnyttelse		Eien- doms- forhold	Merknader
		Nå	I framtida		

torvmasse er beregnet til 1,150,000 m³ råtorv, hvorav ca. 800,000 m³ kan karakteriseres som god brenntorv. I tabell 11 er gitt en oversikt over de større brenntorvmyrer innen herredet.

De viktigste myrer eller myrområder på fastlandet, regnet nordfra, er:

Myrparti nordvest for Dalen, ca. 200 dekar stort, ligger lavt (5—10 m o. h.) og flatt og består av småtuet, vel formuldet, grunn (20—40 cm) grasmyr over sandundergrunn.

Myrparti nord for Fore, vesentlig lyngmyr med små partier lyngrik mosemyr iblant. Innimellom og omkring myra er lyngmark på flyvesand undergrunn. Landskapet er jevnt med svak helling mot sør. Det utskilte myrparti — ca. 340 dekar — ligger på grensen mellom myr og fastmark hvad dybde angår, idet sanden ofte ligger i dagen i erosjonsfurer og langs bekkedrag. Overflaten er noe tuet og myra er svakt formuldet med sammenfiltret humuslag av kvitmose, lyng- og grasrøtter. Dybden er som sagt liten, den dreier seg om 20—30 cm. Flekkvis er myra opptil 1 m dyp, og her stikkes torv til brensel, men torven er meget dårlig (H₃—H₄) og kan neppe kalles brenntorv. Men i mangel av bedre torv — og skog — brukes den allikevel. Som dyrkingsjord er myra heller ikke særlig skikket, men den vil nok kunne brukes.

Myrer mellom Reipå og Markvannet. Her finnes i alt ca. 2100 dekar myr. Av arealet er en vesentlig del, nemlig ca. 1800 dekar, grasrik mosemyr, mens resten er grasmyr. Landskapet heller inn mot midten (elva) fra nord og sør. Jordsmonnet består foruten av myrer, mest av sand eller grusjord. Elva som går gjennom feltet — fra Markvannet — har lite fall og et krocket løp, så det er nødvendig å regulere den for å kunne utnytte hele arealet. Grasmyrpartiene finnes særlig langs elver og bekker og kan således vanskelig utskilles på oversiktskartet. På en del av arealet — særlig midtpartiet — er noe bjørk- og furukratt. Myrene er ikke særlig tuet, men ofte er små partier bevokset med lyng. Den østlige del er svakt formuldet, men mesteparten er noenlunde vel eller vel formuldet. Dybden er lengst øst fra 1 til 3 m, lenger vest er den mindre enn 1 m. Her finnes også fastmarkspartier iblandt. Undergrunnen består av sand eller grus, ofte med en del leire i blanding. På det østlige parti er ganske store arealer (ca. 300 dekar) god strørtorvmyr med opptil vel 1 m mektig lag av svakt formuldet kvitmose øverst

(H₂ til H₃). Under strøtorvlaget er brukbar, men som regel ikke særlig god brenntorv. På store deler av dette myrparti er dog bedre humifisert torv (H₅—H₆). Myrene inneholder således ganske store mengder brenntorv — anslagsvis ca. ¼ million m³ —, men en del av denne er vanskelig tilgjengelig, da den ofte ligger overdekket med ca. 1 m tykt myrslag.

Som dyrkingsmyrer er de østligste (strøtorvmyrene) nærmest uskikket, men en vesentlig del av de øvrige myrer er noenlunde god dyrkingsjord, da det øverste ca. 1 m tykke lag her består av noenlunde vel formuldet torv. Her er allerede utparsellert flere bruk, men lite er hittil oppdyrket.

Mosvoll dalen strekker sig fra Mosvoll (like nord for hurtigrutestoppestedet Ørnes) i nord-østlig retning fra Markvannet. Dalen er ca. 4 km lang og nesten 1 km bred. Den er flat i dalbunnen hvor myrene ligger, og har frodige bjørkelier med gode beiter i dal-sidene. Myrarealet utgjør ca. 760 dekar og er vesentlig jevn og fin grasmyr. På nordsiden av dalen ligger myrene i svak sørhelling i en høyde av 70—100 m o. h. Nærmest elva er myrene nesten flate, men hellingen tiltar oppover mot skoglia, hvor myrene går gradvis over i fastmark, en grus- og sandjord med rik grasvekst. Myrene har noe ujevn dybde, nemlig fra 0,2 til ca. 2,0 m, men mesteparten av arealet er ca. ½ m dypt. Matjordlaget er noenlunde vel til vel formuldet og iblandt med sandlag eller sandblanding i torven. Undergrunnen består av sand eller grus, leire og stein forekommer. I myrene stikkes noe brenntorv, men denne er ikke av særlig god kvalitet unntatt helt nede ved bunnen av myrene.

På sørsiden av dalen ligger myrene betydelig høgre, nemlig i 130—140 m o. h., mød noe sterkere helling vesentlig mot sørvest. De øvre lag av myrene er her vel formuldet. Dybden er jevn — ca. 1/2^m m — og undergrunnen består av sand eller grus. På denne side er mindre av brenntorv.

Mosvoll dalen inneholder m. a. o. til dels god dyrkingsjord. Brenntorvmengden er beregnet til ca. 100,000 m³ råtorv.

I Neverdalen finnes ca. 600 dekar myr, vesentlig grasmyrer. Selve dalen er nokså bred og skråner jevnt inn mot midten (elva). Her er høge fjell på begge sider, og skogliene er bratte. Foruten grasmyrer finnes ved vestenden av Neverdalsvannet et lite parti grasrik mosemyr. Hellingen er ofte ganske sterk, særlig på nordsiden. Overflaten er lite tuet, men inneholder ofte et lag frisk kvitmose. Matjordlaget er vel formuldet og under et spadestikks dybde er nesten alltid god brenntorv (H₆—H₇). Myr dybden er i gjennomsnitt omkring 1 m, ofte mer (opptil 2 m), men på en del av arealet (særlig på sørsiden av elva) bare ½ m eller mindre. Undergrunnen består av sand eller grus.

De store arealer brenntorvmyr er utlagt i teiger, og dyrking blir det neppe tale om før myra er avtorvet. Brenntorvmassene i Never-

Fig. 1. Eksempel på god dyrkingsmyr.

dalen har vi beregnet til ca. 400,000 m³ råtorv, overveiende av god kvalitet (jfr. tabell 11).

Øst for Venset er ca. 260 dekar vesentlig grasrik mosemyr i svak nord- og nordvesthelling. Myra er for det meste grunn og vel formuldet, unntatt lengst øst, hvor den er opptil 1,5 m dyp og består av en del formuldet mosemyrtorv (H³). Iblant finnes partier med brukbar brenntorv.

Bjæra ngdalen strekker seg fra bunnen av Bjæra ngfjorden i retning østover i ca. 7 km lengde og i opptil 2 km bredde. På nordsiden av dalen er høge fjell på opptil 1200 m, på sørsiden er fjellene lavere. Midtpartiet av dalen ligger meget lavt, bare 5—10 m o. h. Dette parti, hvorav største arealet finnes på nordsiden av elva, består vesentlig av flate sandmoer og grusmorener (elveavleiringer) med spredte små partier grunn grasmyr. Her er stor naturlig ore- og bjørkeskog samt noen plantefelter, vesentlig av gran. En betydelig del av arealet benyttes som utslåtter.

Myrene ligger vesentlig på sørsiden av dalen. Myrtypen er grasmyr, til dels har myrene sterk helling mot nord, men med et flatt platå øverst. Myrarealet er ca. 800 dekar, som imidlertid ikke er sammenhengende, men atskilt i flere partier ved steinete grusmorener. Overflaten er jevn og uten tuer. Før tiden benyttes store arealer som slåtteland. Myrjorda er vel formuldet av ren muldaktig karakter. Dybden er for det meste liten, den dreier seg om ca. 1/2 m eller mindre. Rent undtagelsesvis måles myrdybder på opptil 1 m. Undergrunnen består av fast grus, til dels med litt leirblanding og oftest

Fig 2. Eksempel på rasjonell torvdrift.

ganske meget stor stein, som iblandt ligger helt opp i dagen. Her er enkelte steder et tynt lag mose i overflaten. Myra er stubbefri og lett å dyrke med rikelig tilgang på stein til grøftene. Dette er gode dyrkingsmyrer, bortsett fra hellingsretningen. Hva brenntorv angår er det ikke nevneverdige forekomster innen dette myrområde.

Øst for Halså finnes i alt ca. 2900 dekar myr, hvorav ca. 2400 dekar eller 83 % er grasmyr og ca. 400 dekar eller 14 % er lyngmyr. Resten er omtrent likt fordelt mellom lyngrik og grasrik mosemyr. Myrene er imidlertid atskilt ved et større areal lyngmark over utvasket kvartssand.

Sørligst ligger myrene i 30 til 60 m h. o. h. Landskapet er jevnt uten bergknauser, men med noe dype elveskjæringer og små sandhauger. Som nevnt er myrene vesentlig grasmyrer, men oftest med et friskt moselag i overflaten. Lengst øst er en del lyngmyr, og i den sørvestlige del er et par mindre partier lyngrik og grasrik mosemyr. Grasmyrene og lyngmyrene er oftest vel eller iallfall noenlunde vel formuldet i de øverste lag. Dybden er for øvrig oftest liten, på den alt cverveiende del av arealet er humuslaget fra 20 til 50 cm tykt. Flekkvis når dybden opptil vel 1 m, og her finnes da god brenntorv.

Mosemyrene er svakt formuldet, og her måltet dybder på opptil 2 m. De inneholder en del brenntorv, men kvaliteten er dårlig. Undergrunnen består som regel av en meget næringsfattig kvartssand. På mindre partier — lengst sør og vest — finnes leirblandet grus i bunnen av myrene.

Som dyrkingsmyrer betraktet har disse myrer en god beliggenhet,

hellingen er fin, og det er godt avløp for vannet. Myrene er imidlertid ofte grunne og undergrunnen er av dårlig kvalitet. Myrene må derfor karakteriseres bare som noenlunde god dyrkingsjord. Imidlertid vil det kunne opparbeides gode beiter, en ting som de eldre bruk her mangler. Det er utlagt to bureisingsbruk her.

Nordligst, omkring Småvannet, er et stort sammenhengende område hvor landskapet er temmelig flatt og skogbart. Høgden over havet er fra 60 til 80 m. Bureisingsvei fra Halså er ferdig opp til feltet og skal opparbeides videre til Bjæringen. Myrene har for det meste svak helling. Overflaten er som oftest jevn. Av den sydlige halvpart av myrene er et parti med rik lyngvegetasjon, og her finnes også tuer, til dels med en del gråmose. Dette parti er grunt og må nærmest karakteriseres som lyngmyr eller lyngmark, idet sand og stein ofte ligger helt i dagen. For øvrig er myrene som regel vel formuldet og har høi fortorvingsgrad under et spadestikks dybde. Dybden er sterkt varierende fra ganske liten til ca. 2 m (sør for Småvannet). Undergrunnen består oftest av steinet grus eller også ren sand, men den er her ikke så utvasket som nærmere Halså. Dette er gode dyrkingsmyrer (jfr. P. 47) med gunstig beliggenhet og bra dreneringsforhold. Det vil dog være ønskelig å kunne senke vannet en del, men dette er forbundet med forholdsvise store omkostninger. Myrene inneholder atskillig brenntorv.

Tølløkmyrene øst for Tølløk ligger ca. 30—40 m o. h. Den del av myrene som ligger i Meløy herred utgjør ca. 570 dekar, hvorav noe over halvparten er grasmyr, ca. $\frac{1}{2}$ er lyngmyr, og resten er lyngrik og grasrik mosemyr. Myrene har jevn overflate med svak helling mot vest. Matjorda er vel formuldet og til dels noe sandblandet. Dybden er oftest omkring $\frac{1}{2}$ m, lenger øst mindre, men på den vestlige del måltas opptil 5 m dybde. Her er sterk sandblanding i flere lag av myra. Stort sett er dette god dyrkingsjord, men det må til en litt større kanal hvis myrene skal kunne dyrkes.

Herredets øvrige myrer på fastlandet er små. Deres verdi består vesentlig i at de danner brenntorvmyrer eller kan brukes som dyrkingsjord til utviding av de eldre bruk.

På øyene har vi myrer vesentlig på Meløya og Grønøy, dessuten finnes litt myr på Mesøya, Teksmøna, Åmnøya og Støtt.

Meløya har et flateinnhold av 22,03 km² med høge fjell og en del skog på den østre del, mens den vestre tredjedel av øya er mere lavlendt og skogbar. Det er her øyas ca. 1120 dekar myr ligger mellom snaue, blankpolerte bergknauser. Av myrene er ca. 1000 dekar grasmyr og grasrik mosemyr med omtrent halvparten av hver myrtype. Resten er lyngmyr og lyngrik mosemyr.

Hele det store sørlige parti av myrene er grasrik mosemyr. Dette parti ligger fra noen få opptil ca. 30 m o. h., og har for det meste ganske svak sør- eller østhelling. Overflaten er småtuert, men ellers er landskapet jevnt mellom de større bergknauser. Innimellom er

dog flere fastmarkspartier. Myrpartiet er noenlunde vel eller til dels vel formuldet. Dybden er i gjennomsnitt liten, lengst øst blev målt 2 m, men en stor del av arealet har dybder på mindre enn $\frac{1}{2}$ m. I større dybde enn ca. 30 cm er det brenntorv som har en fortorvingsgrad av H_5 til H_6 . Undergrunnen består av et lag løs sand over fastere grusundergrunn. Dette er noenlunde god dyrkingsjord (jfr. P. 48, tabell 3).

Grasmyrene på Meløya er vel formuldet og som oftest grunne. Undergrunnen består av sand eller grus, ofte med leirblanding. Dette parti inneholder ikke nevneverdig av brenntorv, men er god dyrkingsjord. I forbindelse med en nettop avsluttet utskiftingsforretning er planlagt og delvis opparbeidet veier og kanaler. På øya er rikelig av god kalksand (jfr. S. 12, tabell 4).

Grønøy utmerker sig ved å være helt skogkledd. Skogen består særlig av furu, men også av en del bjørk og andre lauvtrær. Øya er forholdsvis lav, idet høyeste parti bare når 102 m o. h. Myrene dekker et areal av ca. 360 dekar og består for den alt overveiende del av lyngrik mosemyr. Bare noen små partier (ca. 70 dekar) på nordsiden er grasmyr. Grasmyrflekkene ligger spredt i et sterkt kupert terreng og er vanskelig å utnytte rasjonelt. Her er imidlertid noen flekker god brenntorvmyr av opptil 2 m dybde.

Den lyngrike mosemyr som vesentlig ligger i svak sør- og vesthelling er bra sammenhengende, men med enkelte mindre partier lyngmark iblandt. Myrene er som regel noenlunde vel formuldet. Dybden er liten på den østlige del og dreier sig som regel om 20 til 50 cm. På den vestlige halvpart er derimot jevnt over større dybde — opptil 2 m. På en del av arealet er brukbar brenntorv; denne ligger som regel i $\frac{1}{2}$ til 1 m dybde. Over er nemlig et lag bra strøtorv. Undergrunnen består av sand eller steinet grus.

Det meste av myrene på Grønøy er mindre god dyrkingsjord, men en del er dog bra formuldet, og i betraktning av den gode beliggenhet kan de få atskillig betydning allikevel.

Myrene på de andre øyer er sterkt oppdelt. Myrtypene som forekommer, er grasmyr, grasrik mosemyr og lyngmyr. Tilsammen utgjør disse myrer et areal av ca. 400 dekar. Flere av disse øymyrer inneholder god brenntorv.

Forts.